

faaet Eiendomsret." Der tales igjen om Eiendomsrettens Overdragelse til Bønderne; men der staaer ei heller et eneste Ord om, at disse Bønder, som mulig fik Eiendomsret, derved tillige fik Herlighedsret, og det strider mod hele den daværende Lovgivning at tænke sig, at de kunde faae Herlighedsret. Denne var Kongens og Godsseierens Stands-Rettighed, som Kongen, efter den Tids Anskuelse, endog kunde paalægge Selveierbønden at indløse med en Fjerdedeel, imod Værdien af alle de Byrder, Godsseieren kunde lægge paa Fæstebønden. Jeg troer, at det altsaa er aldeles correct, naar man, som jeg tidligere har yttret, skjælnet imellem Herlighedsretten og den øvrige Deel af den Rettighed, som Godsseieren har haft over Fæstegodset. Herlighedsretten var aldeles ingen Handelsartikel, den gik alene imellem Godsseierne indbyrdes, og, forsaavidt de ikke havde den, var det Kongen selv, der eiede den; den vedkom altsaa ikke Værdien af Fæstegodset, forsaavidt det overdroges til Selveiendom. Dette synes maaskee af mindre Betydning nu, da det er forandret ved Praxis, men saa vil man vel indrømme, at, naar Godsseieren sælger den Gaard, som han ikke maa pløie, besaae eller dyrke, og den, der kjøber den, faaer Lov til at pløie, besaae og dyrke den, saa kjøbes der Mere end det sælges. Jeg vil iøvrigt stemme imod Lovens Overgang til 3die Behandling, ingensunde fordi jeg troer, at der er nogen indgribende Uretfærdighed i Loven, thi, efter den Anskuelse, jeg har fremsført, kan jo selve Tilbageholdelsen af en Femtedeel eller omtrent en Fjerdedeel af Salgsværdien, hvad enten Kongen tager den ind i sin Kasse eller forærer den til Bøndestanden eller til Hvemsomhelst, om det ogsaa er en Mand udenfor Bøndestanden, der vil kjøbe Gaarden, ikke være noget Eiendomsindgreb; men jeg vil stemme imod den, fordi der er en anden Bestemmelse, som jeg troer mulig kunde ordnes lidt bedre, nemlig at Evangen er eensidig (Latter). Dette er for mig et temmelig vigtigt Punkt; desuden, da det jo er vist, at Loven ikke kan komme til 3die Behandling, saa veed jeg ikke, hvorfor vi skulle stemme over dens Overgang til 3die Behandling (Latter).

Ja, dermed mener jeg, at den Tid, i hvilken den skal behandles igjen, kan maaskee være væsentlig forandret, forsaavidt jeg nemlig haaber, at Godsseierne til den Tid næsten Alle ville have afhændet deres Fæstegods til Fæsterne (Latter). Skulde dette Haab slaae fejl, saa maa jo, troer jeg, Lovgivningen da træde til, og da har den andre Conjuncturer at behandle og vil vel ogsaa søge at ramme det Bedste, ligesom vi nu ville gjøre det saa godt som muligt, dersom Loven nu skulde gaae igjennem. Var der Spørgsmaal om, at en Evangsløvfund kunde gives nu og ikke paa næste Rigsdag, saa havde jeg stemt for Lovens Overgang til 3die Behandling.

Føberning: Det ærede Medlem, som talte sidst, syntes, forsaavidt jeg forstod ham, meget godt om Loven, men ønskede ikke, at den ved den nu forestaaende Afstemning skulde gaae igjennem. Saaledes troer jeg var hans Mening, men jeg vilde ønske, at han havde syntes mindre godt om Loven, men derimod nu vilde give den sin Stemme; det havde meget Mere at betyde. Derimod haaber jeg ganske vist i den næstsidste Taler at vinde en Stemme for Loven, hvis han iøvrigt vil være i Enighed med sig selv. Det ærede Medlem sagde nemlig, at han ikke ønskede en Evangsløv for Diebliffet, men for Diebliffet vil han ikke faae nogen Evangsløv ved at stemme for Loven. Han ønskede dernæst, at det maatte blive klart, at en Evangsløv, naar den engang skal komme, maatte blive en aldeles lillig Lov (Ja! Ja!). Ved nu at holde paa Loven, giver han imidlertid netop tilfænde, at han virkelig ønsker en saadan; uden at han, som sagt, udsætter sig for at faae en Evangsløv i dette Diebliff; stemmer han derimod nu mod Overgangen til tredje Behandling, kommer hans Stemmegivning til at see ud, som om den ramte Loven, siden den netop ikke kan have det andet Formaal (J. Knudsen: Hovedpunktet er Evang!). Hovedpunktet være falsk eller ikke, saa omtalte det ærede Medlem dog ikke det. Men jeg vil meget gjerne troe, at han, i Modsætning med sig selv, stemmer imod Loven, og det skal jeg heller ikke gjøre mig videre Umage for at forhindre, idet jeg kun har villet gjøre opmærksom paa den Modsætning, hvori han befinder sig.